

Tuomas Kurttila

Lapsen oikeudet ja terveyden edistämisen mahdollisuudet varhaislapsuudessa

Kansallinen ja kansainvälinen tutkimustieto varhaislapsuuden ja varhaiskasvatuksen merkityksestä ihmisen hyvinvointiin, pärjävyyteen ja yhteiskuntaan kiinnittymiseen perustelee investoimista lapsuuteen ja lapsiin. Tämä vaatii yhteiskunnalta kansallista tahtotilaa, tiedolla johtamista ja lapsen perusoikeuksien vahvistamista.

Varhaislapsuuden merkitystä voidaan tarkastella käänteisesti kuolemasta käsin. Kuolemassa todentuu yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus ihmisen koko elämänkaareessa. Erityisesti Suomen osalta tämä tarkastelu on perusteltua, sillä Suomessa sosiaaliryhmien väliset kuolleisuuserot ovat kansainvälisesti verrattuna suuria. Perusasteen koulutuksen saaneet, työntekijäammateissa toimivat ja pienituloiset elävät lyhyemmän elämän kuin korkean koulutuksen saaneet, ylemmät toimihenkilöt ja hyvätuloiset. Sosiaaliryhmien väliset erot ovat 35-vuotiaan elinajanodotteessa kasvaneet 1980-luvun alusta 2000-luvulle tullessa. Perusasteen koulutuksen suorittaneen 25-vuotiaan elinajanodote vuonna 2010 oli 52,9 vuotta, kun korkea-asteen suorittaneella elinajanodote oli 58,3 vuotta (1).

Suomi on maailman kehittyneimpiä valtioita esimerkiksi imeväiskuolleisuuden ehkäisyssä. Vuonna 2015 Suomessa kuoli 97 lasta ensimmäisen ikävuoden aikana. Määrä on pieni itsenäisen Suomen historiassa. Imeväiskuolleiden määrä tuhatta elävänä syntynyttä lasta kohden oli 1,7 (2). Emme kuitenkaan onnistu pitämään väestöä yhteisellä hyvinvoinnin polulla, vaan sosioekonomiset tekijät näkyvät jo selkeästi lapsuuden loppuvaiheessa esimerkiksi toisen asteen opiskelijoiden kohdalla (3).

Ihmisen koulutus- ja työmarkkina-asema määrittää sekä koettua hyvinvointia että mitattua terveydentilaa. Terveyden edistämisessä

on kiinnitettävä aikaisempaa suurempi huomio ihmisen varhaiseen oppimiskykyyn ja sen kehittymiseen. Kutsun tätä hyvinvoinnin ja oppimisen kohtalonyhteydeksi. Oppiminen rakentuu hyvinvoinnille, hyvinvointi rakentuu oppimiselle. Kansallinen rokotusohjelma antaa suojan ulkoisia tartuntatauteja vastaan. Oppiminen antaa suojan maailman epävarmuuteen ja motivaation ihmiskunnan sivistyspääoman käyttöön.

Lapsen oikeuksien sopimus luo perustan

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus on maailman laajimmin ratifioitu ihmisoikeussopimus. Suomessa sopimus on saatettu voimaan lailla, joka sitoo koko yhteiskuntaa ja muun muassa lasten kanssa työskenteleviä ammattilaisia (4).

Sopimuksen valvonnasta vastaava YK:n lapsen oikeuksien komitea antaa sopimuksen soveltamiseen yleiskommentteja, jollainen on annettu muun muassa varhaislapsuudesta (5). Syynä yleiskommentin antamiseen on ollut komitean havainto valtioiden vähäisestä huomion kiinnittämisestä varhaislapsuuteen.

Varhaislapsuuden määritelmä vaihtelee maittain ja alueittain paikallisten perinteiden ja koulunaloitusten vuoksi. Lapsen oikeuksien sopimus kattaa kaikki alle 18-vuotiaat, ja varhaislapsuudella tarkoitetaan yleensä alle kahdeksanvuotiaita.

Ydinasiat

- ▶ Suomessa väestön terveyserot ovat nähtävissä jo lapsista.
- ▶ Lapsen sosioekonominen tausta ennakoii lapsen hyvinvointi- ja oppimispolkua.
- ▶ Yhteiskunnallisessa päätöksenteossa varhaislapsuutta koskevaa tutkimusta ei hyödynnetä riittävästi.
- ▶ Tarvitaan monia yhteiskunnallisia uudistuksia, joilla taataan jokaiselle lapselle varhainen kasvun, kehityksen ja oppimisen tuki.

Varhaislapsuuden korostamisen perustelu tulee ihmiselämän alkuvaiheen merkityksestä. Komitea toteaa, että ”pikkulapset kokevat kaikkein nopeimman kasvu- ja muutospäivän koko elämänsä aikana, sillä heidän kehonsa ja hermojärjestelmänsä kypsyvät, liikkuvuutensa lisääntyy, viestintätaitonsa ja älylliset valmiutensa kehittyvät ja heidän kiinnostuksen kohteissaan ja kyvyissään tapahtuu nopeita muutoksia.” Sopimus korostaa lapsen vanhempia ensisijaisina lapsen kasvattajina mutta nostaa samalla esille lapsen subjektiivisuuden omien oikeuksiensa haltijana. Vaikka vanhempien vastuu on ensisijainen, yhteiskunnan vastuu on aina taata viime kädessä lapsen oikeuksien toteutumisen.

Lapsen oikeuksien sopimus yhdessä terveydenhuoltolain (6) kanssa luo lainsäädännöllisen perustan. Kuvaavaa tästä huolimatta on, ettei perustuslakiin ole säädetty koulutuksellisten oikeuksien osalta varhaiskasvatuksesta (7) ja oikeudesta terveyteen säädetään vain hyvin välillisesti sosiaaliturvan yhteydessä.

Ihminen rakentuu varhain

Ihmisen kehitykseen vaikuttavat perimä, ympäristö ja yksilöllisyys, jona voidaan pitää muun muassa ihmisen minäkäsitystä ja arvoja. Kaikki nämä muodostavat jokaisen ihmisen kohdalla ainutkertaisen kokonaisuuden. Terveystieteiden edistämisen mahdollisuudet varhaislapsuudessa

kiinnittyvät lopulta näihin tekijöihin. Oleellista on tunnistaa, ettei ihmisen kasvu, kehitys ja oppiminen varhaislapsuudessa ole etenemistä tarkasti määrättyä tavoitetta kohti, vaan jokaisella kehitysvaiheella on oma erityinen merkityksensä. Jokaisessa ihmisessä on potentiaali hyvään ja huonoon, suotuisaan ja epäsuotuisaan. Ihmisen ympäristössä – usein yhteiskunnassa – olevat tekijät säätelevät monella tapaa, mihin ihmisen elämä suuntautuu.

Lapsen hyvinvointia määrittävät voimakkaasti varhaislapsuuden perheolosuhteet. Terveystieteiden edistämiseksi tämä luo perustelun toimia perusolosuhteista johtuvien erojen tasottamiseksi sekä vaikuttaa konkreettisesti lapsen kasvu- ja elinolosuhteisiin. Mitä paremmin vanhemmat voivat perheessä ja ovat kiinnittyneet yhteiskuntaan, sitä paremmat edellytykset on lapsen hyvinvoinnille. Mitä enemmän lapsen perheolosuhteiden vuoksi lapsella on tarve suojaavien tekijöiden saamiseen esimerkiksi päivähoitosta, sitä vahvempi oikeus lapselle tulisi olla näihin palveluihin.

Suomessa varhaislapsuudelle on osattu antaa arvoa. Köyhä ja vähäisillä pääomilla varustettu maa satsasi jo ennen toista maailmansotaa kansanterveyteen ja varhaislapsuuden tukeen. Neuvolajärjestelmän rakentaminen on osa tätä perintöä. Lastenneuvola käynnistyi 1920-luvulla Arvo Ylpön johdolla ja vakiintui kuntien vastuulle vuonna 1944. Neuvolatoiminta on vaikuttanut keskeisesti Suomen pienen imeväiskuolleisuuden ja pienten lasten hyvän terveytilan kehittymiseen.

Suomen onnistuminen mahdollisuuksien tasa-arvossa, jossa yhteiskuntapolitiikka on vahvistanut jokaisen lapsen kasvua täyteen potentiaaliinsa, on rapautumassa. Noin joka viides suomalainen nuori on koulutuksen ja työelämän ulkopuolella (8). Terveystieteiden osalta on nähtävissä sama kehitys kuin oppimispoluissa. Ja tämä kaikki näkyy varhain. Heikosta sosiaalisesta taustasta tulevien vauvojen syntymäpaino on noin 200 grammaa pienempi, minkä taustalla on äidin tupakointi raskauden aikana (9).

Uusi yhteiskunnallinen, kansallinen tehtävä syntyy huono-osaisuuden dynamiikan ymmärtämisestä ja sen johdosta varhaislapsuuden universaalien palveluiden vahvistamisesta. Tämä

vaatii yhteiskunnalta investointia varhaislapsuuteen. Pidän kysymystä saman mittaluokan asiana kuin yleisen oppivelvollisuuden tuloa Suomeen 1920-luvulla tai peruskoulureformia 1960–1970-luvuilla.

Jokainen lapsi on nähtävä arvokkaana ja lahjakkaana yksilönä. Lapsen arvo ei riipu yhteiskunnan välinearvoista, kuten tulevaisuuden työmarkkina-asemasta. Jokaisen lapsen lahjakkuus luo velvoitteen yhteiskunnalle tukea lapsen kasvua täyteen potentiaaliinsa. Yhteiskunnan investoiminen varhaislapsuuteen on kansantaloudellisesti perusteltua.

Esimerkiksi heikommassa työmarkkina-asemassa olevien perheiden lapsilla on oltava edellytykset sosiaaliseen nousuun. Nyt tämä polku näyttää karikkoiselta. Suomessa varakkaimpien ja korkeimmin koulutettujen vanhempien jälkeläiset etenevät koulutuksessa muita pidemmälle. Sijoittuminen painotettuun opetukseen on vähäisempää heikommista sosiaalisista taustoista tulevilla lapsilla, vaikka oppimistuloksissa ei olisi lasten kesken eroa (10).

Arvoa tiedolle ja pitkäjänteisyydelle

Lapsuuden ja lasten eriarvoistuminen on ollut seurausta kykenemättömyydestä ymmärtää lapsuutta ja hyödyntää lapsuutta koskevaa tutkimustietoa. Suomen valtion polkiessa paikoillaan tiedeyhteisö on tehnyt suuria löytöjä. Kuva ihmisestä rakentuu koko ajan syvällisemmäksi. Elämme kuin vaivihkaa ihmis-, hoito- ja lääketieteen renessanssia. Viime vuosikymmenet ovat vieneet harppauksin eteenpäin muun muassa aivotutkimusta. Uudet kuvantamismenetelmät ovat käynnistäneet löytöretket ihmisen varhaiseen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Aivojen aineenvaihduntaa seuraamalla pystymme selvittämään, mitkä toiminnot ovat yhteydessä aivojen eri alueisiin. Aivojen kiihkeä kehitys viimeisellä raskauskolmanneksella on antanut yhä enemmän arvoa vielä syntymättömälle vauvalle (11).

Ymmärrys molekyyli-genetiikasta ja -neurologiasta luo käsitystä ihmisen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. Esimerkiksi Lukivauvatutkimuksessa selvitetään, onko lapsen mahdollinen lukivaikeus tunnistettavissa vauvana

aivosähkötkimuksella. Hankkeessa etsitään yhteyksiä geenien ja vauvan aivovasteiden väliltä. Helsingin yliopiston hankkeessa yhteistyökumppaneina ovat HUS ja Jyväskylän yliopisto. Vastaavia esimerkkejä on lukuisia.

Toisaalta Suomessa on pitkälle kehittyntä osaamista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tuessa. Emme löydä vain ongelmien lähteitä vaan kehitämme välineitä näiden ongelmien selättämiseen. Varhaislapsuudessa tehtävät neurologiset arviot mahdollistavat tarpeellisen tuen antamisen lapselle muun muassa oppimispelien muodossa. Oppimispelit tukevat lapsen oppimisvalmiuksia ja auttavat oppimisvaikeuksissa. Tällainen on esimerkiksi Niilo Mäki Instituutin kehittämä Ekapeli, joka on tietokoneella pelattava peli lukemisen harjoitteluun. Taustalla ovat Lapsen kielen kehitys -pitkittäistutkimuksessa tehdyt havainnot ja tutkimustulokset. Peleissä harjoitetaan kirjainäännevastaavuutta sekä tavujen ja sanojen tunnistavaa lukemista.

Suomessa on merkittävä määrä tutkimus- ja menetelmäosaamista lapsen varhaisen kasvun, kehityksen ja oppimisen tuesta. Kansallista tahtotilaa tästä ei ole syntynyt. Tutkimustiedon jalkauttaminen on sattumanvaraista ja tutkimusrahoitus huomattavan lyhytjänteistä. Kehittämistyö on sirpaloitunut suureen määrän hankkeita, joiden keskinäinen yhteys on heikkoa. Moninaisten valtioneuvostotason politiikkaohjelmien, poikkihallinnollisten teemakonaisuuksien ja nyttemmin kärkihankkeiden vaikuttavuutta on syytä arvioida kriittisesti.

Vuonna 1987 syntyneiden elämäнкаarta

Suomessa vuonna 1987 syntyneiden lasten ja nuorten pitkittäisseuranta 21:een ikävuoteen saakka on tuonut tärkeää lisävalaistusta lapsuuden kasvu- ja elinympäristön vaikutuksiin lapsen ja nuoren hyvinvointiin. Kansallinen syntymäkohortti 1987 -tutkimuksesta ilmenee, että lapsuuden kasvu- ja elinympäristö vaikuttavat vahvasti ihmisen pärjäävyyteen ja hyvinvointiin. Vanhempien sosioekonominen asema, koulutus, taloudellinen tilanne ja terveyden tila sekä perhesuhteiden muutokset näkyvät lapsen ja nuoren elämäнкаartaessa (12).

Lapsista, joiden vanhemmillä ei ollut perusteen jälkeistä tutkintoa, noin 38 %:lla ei ollut peruskoulun jälkeistä tutkintoa seurannan päättyessä. Korkeasti koulutettujen vanhempien lapsista vailla peruskoulun jälkeistä jatkotutkintoa oli noin 10 %.

Lapsen vanhempien koulutusasema näkyy koulutuksen ohella lapsen hyvinvoinnissa. Korkeasti koulutettujen vanhempien lapsista noin 18 % käytti psykiatrisen erikoissairaanhoidon palveluja, kun matalasti koulutettujen vanhempien lapsista vastaava luku oli noin 28 %. Korkeasti koulutettujen vanhempien lapsista noin 19 %:lla oli merkintöjä poliisin tai oikeuslaitoksen rekistereissä, kun taas matalasti koulutettujen vanhempien lapsista vastaava luku oli noin 36 %. Toimeentulotuen käytössä ero korkeasti ja matalasti koulutettujen vanhempien välillä oli erityisen suuri. Korkeasti koulutettujen vanhempien lapsista noin 10 % käytti tai oli käyttänyt toimeentulotukea. Vähän koulutettujen vanhempien lapsista toimeentulotukea oli käyttänyt noin 43 %.

Entäpä vanhempien toimeentulon ja lasten hyvinvoinnin välinen suhde? Ensiksikin on syytä tunnistaa, että perheen taloudellinen tilanne siirtyy ja sukupolvistuu. Noin 72 %:lla vuonna 1987 syntyneen toimeentulotukea saaneella oli toimeentulotukea saanut vanhempi. Mitä pidempään vanhempi oli toimeentulotukea saanut, sitä todennäköisimmin lapsi sai toimeentulotukea. Kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista noin 90 %:lla oli vanhempi, joka oli saanut toimeentulotukea. Kodin ulkopuolelle oli sijoitettuna lapsista 0,4 %, joiden vanhemmillä ei ollut toimeentulotuen käyttöä. Toimeentulotukea saaneiden vanhempien lapsista kodin ulkopuolelle oli sijoitettuna noin 8 %. Lapsista, joiden vanhemmat olivat saaneet yli 92 kuukautta toimeentulotukea, noin 24 % oli sijoitettu kodin ulkopuolelle.

Kansallinen syntymäkohortti 1987 -tutkimus osoittaa, että lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttaa voimakkaasti lapsen vanhempien elämäntilanne. Hyvinvointi eriytyy, ja koulutus-, mielenterveys- sekä toimeentulo-ongelmat kasautuvat ja periytyvät. Tutkimusaineisto antaa jopa karun kuvan siitä voimasta, jolla lapsen perhetilasta määrittää hänen tulevaisuutensa Suomessa.

Suomen dynamiikka on samankaltainen kuin Ruotsissa tehdyt havainnot varhaislapsuuden vaikutuksista nuorten aikuisten pärjävyyteen. Ruotsin kansanterveyslaitoksen mukaan Ruotsissa sosiaalisesti heikoista oloista tulevilla lapsilla ja nuorilla esiintyy enemmän terveysongelmia kuin väestöllä keskimäärin. Kuolleisuus ja fyysisen terveyden ongelmat ovat heikoista sosiaalisista oloista tulevilla lapsilla ja nuorilla yli 30 % yleisempiä ja mielenterveyden ongelmat jopa 80 % yleisempiä kuin paremmista lähtökohdista tulevilla lapsilla ja nuorilla (13).

Varhaiskasvatus on kansallinen kysymys

Kuinka voimme edistää terveyttä varhaislapsuudessa eli ennen koulun aloitusikää? Selvää on, että äitiys- ja lastenneuvolan kautta voimme ehkäistä monia tauteja ja tukea perheen hyvinvointia. Pitkällä tähtäimellä huomion kiinnittäminen laajemmin lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen antaa sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta tuottoisimman höydyn.

Lapsiasiavaltuutettuna pidän tärkeänä OECD:n eli Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön arviota varhaiskasvatuksen merkityksestä. Varhaiskasvatuksella tarkoitan laadukasta, pedagogisesti johdettua toimintaa, jota Suomessa saa lähinnä päivähoitossa. OECD:n painotus on lapsen oikeuksien sopimuksessa, joka luo juridisen velvoitteen sopimusvaltioille lasten yhdenvertaisuuden ja laaja-alaisen hyvinvoinnin takaamiseen sekä tietoon perustuvaan päätöksentekoon. OECD suosittelee investoimista varhaiskasvatukseen ja pohjaa muun muassa kolmeen tekijään: varhaiskasvatuksen taloudelliseen ja sosiaaliseen hyötyyn, vanhemmuuden tukemiseen ja naisten työllisyysasteeseen sekä yhteiskunnan vastuuseen kouluttaa lapset ja torjua lapsiköyhyyttä (14). Varhaiskasvatuksen taloudellisen höydyn osoittimina käytetään taloustieteilijöiden, kuten talousnobelisti James Heckmanin, mallinnuksia. Kyseessä on yhteiskunnalle tuottava investointi. Varhaiskasvatuksen hyöty on arvioitu suuremmaksi kuin sitä seuraavan perusopetuksen. Taustalla on ymmärrys lapsen varhaisen kasvun ja kehityksen merkityksestä kaikelle myöhem-

Lapsia hiekkalaatikolla Kapteenipuistikossa. Kuva Helsingin kaupunginmuseo. Kuvaaja Eino Heinonen.

mälle oppimiselle (ks. Wahlbeck ym. **KUVA 3**) (14).

Tutkimusten mukaan laadukas päivähoito hyödyttää jokaisen lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Erityinen hyöty siitä on heikommassa sosiaalisessa asemassa oleville lapsille (15). Suomen Akatemian strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamassa Tackling Inequalities in Time of Austerity – Eriarvoisuuden torjuminen niukkuuden aikana (TITA) -tutkimushankkeessa on osoitettu, että Suomessa alle kolmevuotiaina päivähoitoon menneet lapset kouluttautuvat pidemmälle kuin heitä kauemmin kotihoidossa olleet lapset (16).

Varhaiskasvatuksen vaikutus lasten eriarvoisuuden vähentämiseen on osoitettu monilla pitkittäistutkimuksilla. Tutkimusasetelmissa osalle heikossa sosiaalisessa asemassa oleville lapsille tarjottiin varhaiskasvatusta, osalle ei. Varhaiskasvatusta saaneet lapset menestyivät aikuisina paremmin kaikilla mittareilla mitattuna kuin lapset, jotka eivät saaneet varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatusta saaneet pärjäsivät koulussa paremmin, ansaitsivat enemmän, olivat lainkuuliaisempia. Näin mallinnettuna var-

haiskasvatukseen satsattu dollari oli kasvanut tuotoltaan seitsemäksi dollariksi lapsen vartuttua 21-vuotiaaksi, ja 40-vuotiaana tuotto oli jo 16 dollaria (17).

Vanhempien heikko koulutustaso sekä työmarkkina- ja taloudellinen asema ennakoivat heikompia kouluvalmiuksia näissä kodeissa kasvaneille lapsille. Tämä näkyy muun muassa tutkimuksista, joissa on tarkasteltu lapsen saaman kannustuksen ja kodissa kuultujen sanojen määrää. Kyse ei ole huonoista kodeista. Usein taustalla on aikuisten jaksamattomuutta sekä ongelmien sosiaalista ja geneettistä periytyvyyttä. Tähän asti monet yhteiskunnat ovat tehneet kohtalokkaan virhearvion: kun ihminen ja perhe tarvitsivat tukea, käännetäänkin heille selkä. Näin on tapahtunut Suomessa nykyisen hallituksen rajattua varhaiskasvatusoikeutta muun muassa työttömien vanhempien lapsilta.

Lopuksi

Suomen on korotettava yhteiskuntapolitiikassa varhaislapsuuden arvoa. Tämän pohjalta on tehtävä konkreettisia toimia, joilla voidaan

pitkällä tähtäimellä kuroa umpeen hyvinvointi- ja oppimiseroja, edistää terveyttä, työ- ja toimintakykyä sekä luoda jokaiselle suomalaiselle edellytykset täyteen lahjakkuuteen. Tämän johdosta:

- äitiys- ja lastenneuvoloista on kehitettävä hyvinvointi- ja oppimisneuvoloita, joissa annetaan nykyistä laajempi tuki lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimisvalmiuksille ennen koulun aloitusikää,
- neuvolatoimintaa on integroitava varhaiskasvatuksen ympäristöihin, erityisesti päiväkotiiin,
- maksuton, kokopäiväinen päivähoido laajennetaan koskettamaan kaikkia lapsia kolmevuotiaista alkaen,
- luodaan kansallinen tutkimuksen ja mene-

telmäkehittämisen painopiste lapsen varhaiseen kehitykseen erityisesti neuro- ja kasvatustieteissä,

- käynnistetään kouluterveyskyselyä vastaava esikouluikäisten hyvinvointia seuraava kansallinen aineistokeruu sekä jatketaan kansallista syntymäkohorttitutkimusta kymmenen vuoden välein,
- perustetaan jokaiseen kuntaan varhaiskasvatuksen harjoittelu- ja kehittämissyksiköt (”norssit”), jotka toimivat tiiviissä vuorovai- kutyksessa yliopistojen kanssa,
- säädetään perustuslain perusoikeussään- nöksiin (luku 2) säännökset lapsen oikeu- desta varhaiskasvatukseen ja kansalaisen oi- keudesta terveyteen. ■

KIRJALLISUUTTA

1. Elinajanodote (ryhmä-id 187) [verkkotietokanta]. Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. www.sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/groups/187.
2. Imeväiskuolleisuus [verkkotietokanta]. Findikaattori.fi 2016 [päivitetty 14.4.2016]. <http://findikaattori.fi/fi/45>.
3. Kouluterveyskysely [verkkotietokanta]. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyto/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely.
4. Yleissopimus lapsen oikeuksista 59/1991. www.finlex.fi.
5. YK:n lapsen oikeuksien komitea. Yleiskommentti nro 7 (2005): lapsen oikeuksien täytäntöönpano varhaislapsuudessa. 40. istunto, Geneve, 12.–30. syyskuuta 2005. Lapsiasiavaltuutetun toimisto 2015. http://lapsiasia.fi/wp-content/uploads/2015/03/CRC_C_GC_7_julkaisu.pdf.
6. Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326. www.finlex.fi.
7. Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. www.finlex.fi.
8. Education at a glance 2016 – OECD indicators. Pariisi: OECD Publishing 2016.
9. Vastasyntyneet 2014. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tilastoraportti 24/2015.
10. Kivinen O, Hedman J, Kaipainen P. Koulutusmahdollisuuksien yhdenvertaisuus Suomessa: eriarvoisuuden uudet ja vanhat muodot. Yhteiskuntapolitiikka 2012;77: 559–66.
11. Mäkelä J. Piirteitä aivojen varhaisesta kehityksestä. Kirjassa: Niemelä P, Siltala P, Tamminen T, toim. Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Helsinki: WSOY 2003, s.107–24.
12. Paananen R, Ristikari T, Merikukka M, ym. Lasten ja nuorten hyvinvointi Kansallinen syntymäkohortti 1987 -tutkimusaineiston valossa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen raportti 52/2012.
13. Improving schools in Sweden: an OECD perspective. OECD 2015. www.government.se/contentassets/2134cfb395e043df9427d6e0a3eb94dd/annex-improving-schools-in-sweden.
14. Investing in high-quality early childhood education and care (ECEC). OECD education and training policy. www.oecd.org/education/school/48980282.pdf.
15. Sylva K, Melhuish E, Sammons P, ym. The Effective Provision of Pre-school Education (EPPE) project: findings from the pre-school period. Institute of Education of University of London 2003. http://eppi.ioe.ac.uk/eppi/epppdfs/eppi_brief2503.pdf.
16. Karhula A, Erola J, Kilpi-Jakonen E. Home sweet home? Long-term educational outcomes of childcare arrangements in Finland. Turku Center for Welfare Research working papers on social and economic issues 9/2016. <http://wpsei.utu.fi/wp-content/uploads/2016/04/WPSEI9.pdf>.
17. Schweinhart LJ. Lasting benefits of preschool programs: ERIC digest. ERIC Digests.org 1994:ED365478. www.ericdigests.org/1994/lasting.htm.

TUOMAS KURTTILA, hallintotieteiden ja teologian maisteri, Suomen lapsiasiavaltuutettu

SIDONNAISUDET

Työsuhde (Suomen lapsiasiavaltuutettu)

SUMMARY

Children's rights and the possibilities of health promotion in early childhood

National and international research evidence of the importance of early childhood and early childhood education to human well-being, resilience and attachment to the society justifies the investment in childhood and children. From the society, this requires national intent, management by knowledge, and strengthening of fundamental rights of children.